

ปีที่ 35 ฉบับที่ 12653 วันจันทร์ที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2555 หน้า 8

ดร. วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ ประกอบไปด้วย ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา โดยการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community : AEC) เริ่มมีผลอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 1 มกราคม 2558 นี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ดึงดูดการลงทุน มาสู่ภูมิภาค สร้างอำนาจต่อรองให้กับกลุ่มสมาชิกในเวทีการค้าโลก และที่สำคัญคือการลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิกให้หมดไป โดยเฉพาะมาตรการทางด้านภาษีที่ลดลงให้เหลือ 0 %

ตลาดกว้างขึ้น การแข่งขันก็เพิ่มขึ้น

นั่นหมายความว่าในปี พ.ศ. 2558 ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ จะรวมกันเป็นตลาดเดียว สามารถค้าขายได้อย่างเสรี ไม่มีภาษีสำเนา ไม่มีกีดกันการค้า โดยจะมีการเปิดเสรีกันใน 5 สาขา คือ 1) สินค้า คือ ตั้งแต่สินค้าเกษตรไปจนถึงสินค้าอุตสาหกรรม 2) ด้านบริการ เช่น ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว โรงแรม ธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพ และเสริมความงาม 3) ด้านการลงทุน ประเทศในกลุ่มอาเซียนสามารถลงทุนตั้งโรงงาน หรือทำกิจการอื่นๆ ในประเทศไทยได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับที่ประเทศไทยจะไปลงทุนในประเทศอื่นในกลุ่มเดียวกัน 4) ด้านเงินทุน เช่น การนำเข้าเงินตรา การตั้งธนาคาร และ 5) การเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ

ในภาพรวม ผลที่จะเกิดขึ้นหากเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน เมื่อไม่มีกำแพงภาษี การส่งออกจะง่ายขึ้น ตลาดจะขยายกว้างมากขึ้น การค้าระหว่างประเทศในกลุ่ม

สมาชิกก็จะเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการ ผู้ผลิตจำเป็นต้องแข่งขันในด้านคุณภาพ ราคาและมาตรฐานสินค้ามากขึ้น เมื่อสินค้าใครดี มีคุณภาพ ราคาถูกก็จะได้เปรียบ โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่แต่ละประเทศมีเหมือนๆ กัน

สินค้าเกษตรราคาขึ้นไปแล้ว 1,273 รายการ

ในทางปฏิบัติมาตรการหลายๆอย่าง เพื่อที่จะให้เกิดการรวมตัวอย่างสมบูรณ์นั้น ได้มีการดำเนินการจากอดีตมาอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี พ.ศ. 2553 ประเทศในกลุ่มสมาชิกได้มีการลดภาษีศุลกากรให้แก่กันแล้วจำนวนประมาณ 8,300 รายการ ในจำนวนนี้เป็นสินค้าเกษตรประมาณ 1,273 รายการ ส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรของไทยมากน้อยแตกต่างกันไปตามศักยภาพของพืชแต่ละชนิด ในที่นี้ขอกล่าวถึงเฉพาะผลกระทบต่อสินค้าเกษตรหลักๆ ที่ปลูกอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือ ส.ป.ก.

ข้าว-ข้าวโพดกระทบ มั่นอาจจะรอด?

กรณีข้าว แม้ไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ แต่เมื่อเปิดเสรีการค้าอาเซียนก็จะมีคู่แข่งมากขึ้น เช่น เวียดนาม กัมพูชา และในอนาคตก็อาจจะมีพม่า ซึ่งมีต้นทุนการผลิตข้าวต่ำกว่าไทย ในอนาคตไทยจะต้องเผชิญกับการแข่งขันในด้านราคาเพิ่มขึ้น

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปัจจุบันไทยผลิตข้าวโพดได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เมื่อภาษีสำเนาข้าวโพดลดเหลือ 0 % ในปี พ.ศ. 2558 จะมีการนำเข้าข้าวโพดราคาถูกเพิ่มขึ้น และจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดในไทย ส่วนมันสำปะหลังน่าจะได้ประโยชน์ เพราะไทย

(ต่อด้านหลัง)

สามารถผลิตมันสำปะหลังได้มากที่สุดในอาเซียน ทั้งต้นทุนการผลิตยังต่ำกว่า เทคโนโลยีการแปรรูปก็ก้าวหน้ามากกว่า น่าจะได้เปรียบในการขยายตลาด แต่ที่น่าเป็นห่วงคือเวียดนาม แม้จะยังไม่สามารถผลิตได้เพียงพอับความต้องการใช้ในประเทศ แต่คุณภาพของมันเส้นที่ผลิตได้ดีกว่าของไทย หรือที่เรียกว่า “มันเส้นสะอาด” ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกมันสำปะหลังของไทยได้

ห่วงระบบเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ดร.วิระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ให้ความเห็นว่า “การส่งออกสินค้าของไทย แม้จะไม่มีเรื่องกำแพงภาษี แต่ประเทศต่างๆ ก็อาจจะใช้เงื่อนไขในการตรวจสอบสินค้า เช่น ตรวจสอบเรื่องถิ่นกำเนิดสินค้า เพื่อยืนยันว่าเป็นสินค้าที่ผลิตจากประเทศในกลุ่มสมาชิก มาตรการสุขอนามัย เช่น ตรวจสอบสินค้าปศุสัตว์ สารพิษตกค้าง เพื่อปกป้องสุขภาพความปลอดภัยด้านอาหารของประชาชน ผู้บริโภค ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องดี หากมองในทางที่ต่างกัน ในเรื่องของการกีดกันทางการค้า และมองถึงผลผลิตหลักที่ปลูกในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ส่วนใหญ่เกษตรกรปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจ และเป็นสินค้าเกษตรส่งออก ซึ่งสินค้าเหล่านี้ต้องผ่านการตรวจสอบตามมาตรฐานอย่างเลี่ยงมิได้ โดยเกษตรกรอาจไม่มีผลกระทบ แต่บริษัทผู้รับซื้อเพื่อส่งออกอาจมีมาตรการที่เข้มงวดกับคุณภาพผลผลิตที่รับซื้อมากยิ่งขึ้น อาทิ ข้าวที่เพาะปลูกในเขตปฏิรูปที่ดินมีพื้นที่มากกว่า 10 ล้านไร่ ส่วนข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง มีพื้นที่

ปลูกเป็นล้านๆ ไร่เช่นกัน ดังนั้นไทยเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือเออีซี จะกระทบกับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินค่อนข้างมากครับ”

พื้นที่เพาะปลูกพืชอยู่ในเขต ส.ป.ก. มากกว่า 50%

ส.ป.ก. ปัจจุบันจัดที่ดินให้เกษตรกร 34 ล้านไร่ เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ถึง 2.5 ล้านครัวเรือน จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรระบุว่า ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 151 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ใช้ทำการเกษตร และอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศ ส่วนใหญ่มีพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน เกษตรกรจึงปลูกพืชไร่ค่อนข้างมาก เช่น มันสำปะหลัง ซึ่งนิยมปลูกในเขตปฏิรูปที่ดินสูงถึงร้อยละ 69.37 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งประเทศ รองลงมาคืออ้อย ร้อยละ 62.79 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 56.21 ข้าว ร้อยละ 32.11

ดังนั้น เขตการค้าเสรีอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 นี้ จะมีผลกระทบกับสินค้าเกษตรของไทยอย่างแน่นอน โดยเฉพาะเกษตรกรที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจะกระทบมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับศักยภาพการผลิต มาตรฐานของคุณภาพสินค้า และข้อได้เปรียบในการแข่งขันของพืชแต่ละชนิด ขณะนี้ ส.ป.ก. ได้เตรียมความพร้อมในการพัฒนาบุคลากรของ ส.ป.ก. พัฒนาเกษตรกร รวมถึงกลุ่มเกษตรกรที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเสริมสร้าง และเตรียมความพร้อมภารกิจของ ส.ป.ก. ในทุกภาคส่วน ให้ขับเคลื่อน และพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

